

**RADA
EVROPSKÉ UNIE**

**Brusel 14. března 2012
(OR. en)**

7641/12

**Interinstitucionální spis:
2012/0036 (COD)**

**DROIPEN 29
COPEN 57
CODEC 656**

NÁVRH

Odesílatel:	Evropská komise
Ze dne:	13. března 2012
Č. dok. Komise:	COM(2012) 85 final
Předmět:	Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o zmrazování a konfiskaci výnosů z trestné činnosti v Evropské unii

Delegace naleznou v příloze návrh Komise podaný s průvodním dopisem Jordiho AYETA PUIGARNAUA, ředitele, pro Uweho CORSEPIUSE, generálního tajemníka Rady Evropské unie.

Příloha: COM(2012) 85 final

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 12.3.2012

COM(2012) 85 final

2012/0036 (COD)

Návrh

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY

o zmrazování a konfiskaci výnosů z trestné činnosti v Evropské unii

{SWD(2012) 31 final}

{SWD(2012) 32 final}

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

1.1. Obecné souvislosti

Cílem tohoto návrhu směrnice je usnadnit orgánům členských států vyhledávání a konfiskaci zisku plynoucího zločincům z přeshraniční závažné organizované trestné činnosti. Návrh se zaměřuje na finanční motivaci, která je pro trestnou činnost stěžejní, na ochranu legálního hospodářství před pronikáním korupce a organizovaného zločinu a na navrácení zisku z trestné činnosti orgánům veřejné moci sloužícím občanům. Reaguje na současnou ekonomickou situaci, v níž se kvůli finanční krizi a zpomalení hospodářského růstu vytvářejí nové příležitosti pro zločince, zvyšuje se zranitelnost našeho hospodářství a finančního systému a orgány veřejné moci se stále více potýkají s problémem, jak financovat rostoucí potřebu sociálních služeb a pomoci.

Organizované zločinecké skupiny jsou nelegální podniky, jejichž cílem je vytváření zisku. Tyto skupiny se zapojují do mnoha vysoce ziskových přeshraničních trestných činností, od obchodu s drogami a obchodu s lidmi až po nedovolený obchod se zbraněmi a korupci.

Podle odhadu OSN dosahovala v roce 2009 celková výše výnosů z trestné činnosti na světě asi 2,1 bilionu USD, tj. 3,6 % celosvětového HDP¹. Spolehlivý odhad výše zisků z trestné činnosti v Evropské unii sice neexistuje², jen v Itálii však dosáhly v roce 2011 podle odhadu Italské národní banky legalizované výnosy z organizované trestné činnosti 150 miliard EUR. Ve Spojeném království byly příjmy z organizované trestné činnosti za rok 2006 odhadnuty na 15 miliard GBP.

Zisk pocházející z této činnosti je legalizován a dále investován do legálních činností. Organizované zločinecké skupiny stále častěji ukrývají a opětovně investují majetek v jiném členském státě, než kde byl trestný čin spáchán³. Tím je oslabována naše schopnost bojovat proti přeshraniční závažné organizované trestné činnosti v EU jako celek a ovlivněno fungování vnitřního trhu, kde dochází k narušování hospodářské soutěže s legálními podniky a oslabování důvěry ve finanční systém⁴. V neposlední řadě snižuje organizovaná závažná trestná činnost daňové příjmy vnitrostátních vlád i rozpočtu EU.

Ve všech členských státech by proto měl fungovat účinný systém pro zmrazování, správu a konfiskaci majetku pocházejícího z trestné činnosti, který by měl disponovat nezbytnými finančními a lidskými zdroji a mít odpovídající institucionální uspořádání. Ačkoli je

¹ Úřad OSN pro drogy a kriminalitu, *Estimating illicit financial flows resulting from drug trafficking and other transnational organised crime*, říjen 2011.

² Více odhadů je k dispozici o hodnotě kriminálních trhů. Podle OSN vytvořil v roce 2005 celosvětový obchod s drogami zisk ve výši 321 miliard USD. Obchod s lidmi má podle Rady Evropy hodnotu 42,5 miliardy USD ročně. Celosvětový trh s padělaným zbožím byl odhadnut podle OECD až na 250 milionů USD ročně. Podle odhadů stojí korupce v Evropské unii ročně až 1 % HDP EU.

³ Viz závěry Rady pro spravedlnost a vnitřní věci o konfiskaci a vymáhání majetku (z trestné činnosti) z června 2010, dokument Rady 7769/3/10. K podobnému závěru dospěl i souhrn posouzení hrozeb organizované trestné činnosti, který vypracovala EU v roce 2011, a výroční zpráva Eurojustu za rok 2010.

⁴ Viz také závěry Rady o předcházení hospodářské krizi a podpoře hospodářské činnosti, 23.4.2010 (dokument Rady 7881/10), bod 7d.

konfiskace majetku pocházejícího z trestné činnosti regulována unijními i vnitrostátními právními předpisy, je tento institut stále málo rozpracován a využíván. Celkové částky zajištěné v EU z trestné činnosti zůstávají v porovnání s odhadovanými příjmy organizovaných zločineckých skupin jen nízké⁵. Například v roce 2009 činila hodnota konfiskovaného majetku ve Francii 185 milionů EUR, ve Spojeném království 154 milionů GBP, v Nizozemsku 50 milionů EUR a v Německu 281 milionů EUR.

Konfiskace majetku pocházejícího z trestné činnosti je jako účinný nástroj v boji proti organizované a závažné trestné činnosti strategickou prioritou na úrovni EU. Stockholmský program z roku 2009⁶ vyzývá členské státy a Komisi k účinnějšímu zabavování majetku pocházejícího z trestné činnosti a ke zvýšení spolupráce mezi úřady pro vyhledávání majetku z trestné činnosti.

Rada pro spravedlnost a vnitřní věci vyzývá v závěrech o konfiskaci a vymáhání majetku (z trestné činnosti) přijatých v červnu 2010⁷ k výraznější koordinaci postupu členských států a k dosažení účinnější a širší konfiskace majetku z trestné činnosti. Dále Komisi vyzývá, aby zvážila posílení právního rámce s cílem dosáhnout účinnějších režimů pro konfiskaci majetku třetích stran a rozšířenou konfiskaci. Zdůrazňuje též význam všech fází procesu konfiskace a vyhledání majetku z trestné činnosti a doporučuje opatření pro zachování hodnoty majetku během tohoto procesu.

Komise ve svém sdělení „Strategie vnitřní bezpečnosti Evropské unie“⁸ uvádí, že navrhne právní předpisy, aby posílila právní rámec EU týkající se konfiskace majetku, a zejména aby ve větší míře umožnila konfiskaci majetku třetích stran⁹ a rozšířené propadnutí majetku a napomohla vzájemnému uznávání příkazů ke konfiskaci majetku, jež nejsou založeny na odsuzujícím rozsudku za trestný čin¹⁰, mezi členskými státy.

Evropský parlament přijal v říjnu 2011 zprávu z vlastního podnětu o organizované trestné činnosti, v níž vyzývá Komisi, aby co nejdříve předložila nové právní předpisy pro konfiskaci, zejména předpisy pro účelné využití rozšířené konfiskace a konfiskace, která není založena na odsuzujícím rozsudku, pravidla, která umožní konfiskaci majetku převedeného třetím osobám, a předpisy pro zmírnění důkazního břemene po odsouzení osoby za závažný trestný čin, pokud jde o původ majetku drženého osobou obviněnou z trestného činu spojeného s organizovanou trestnou činností¹¹.

Ve sdělení o výnosech z organizované trestné činnosti přijatém v roce 2008¹² Komise popsala deset strategických priorit pro další činnost a upozornila na nedostatky v právním rámci EU

⁵ Např. ve Spojeném království byly příjmy z organizované trestné činnosti za rok 2006 odhadnuty na 15 miliard GBP, přičemž v témže roce stát zajistil 125 milionů GBP (viz údaje poskytnuté Ministerstvem vnitra (2006) uvedené v posouzení hrozeb organizované trestné činnosti, které vypracoval Europol.

⁶ „Otevřená a bezpečná Evropa, která slouží svým občanům a chrání je“, dokument Rady 17024/09 přijatý Evropskou radou 10.–11. prosince 2009.

⁷ Dokument Rady 7769/3/10.

⁸ KOM(2010) 673 v konečném znění, 22.11.2010.

⁹ Konfiskaci majetku třetích stran se rozumí konfiskace majetku, který byl převeden vyšetřovanou či odsouzenou osobou třetí straně.

¹⁰ Postupy, jež nejsou založeny na odsuzujícím rozsudku za trestný čin, umožňují zmrazení a konfiskaci majetku bez ohledu na předchozí odsouzení jeho majitele trestním soudem.

¹¹ Zpráva Evropského parlamentu o organizované trestné činnosti v Evropské unii, přijatá 25. října 2011, dokument A7-0333/2011 [*provisional reference*].

¹² „Výnosy z organizované trestné činnosti: zajištění skutečnosti, že „zločin se nevyplácí“, KOM(2008) 766 v konečném znění, 20.11.2008.

(nedostačující provedení předpisů, nejasnost některých ustanovení, špatná soudržnost stávajících předpisů).

Komise proto předkládá směrnici, která stanoví minimální pravidla pro členské státy, pokud jde o zmrazování a konfiskaci majetku pocházejícího z trestné činnosti prostřednictvím přímé konfiskace, konfiskace majetkových hodnot, rozšířené konfiskace, konfiskace, která není založena na odsuzujícím rozsudku (v omezených případech) a konfiskace majetku třetích stran. Přijetí těchto minimálních pravidel povede k větší harmonizaci režimů členských států pro zmrazování a konfiskaci, čímž přinese prohloubení vzájemné důvěry a zefektivnění přeshraniční spolupráce.

Komise bude nadále zkoumat možné způsoby, jak podpořit vzájemné uznávání příkazů k zajištění a ke konfiskaci a přitom plně zohledňovat základní práva. Postupem času by všechny příkazy ke konfiskaci a k zajištění majetku vydané jedním členským státem měly být účinně vykonávány ve vztahu k majetku, který se nachází v jiném členském státě. Za tímto účelem bude Komise nadále podporovat členské státy v provádění stávajících právních nástrojů EU pro vzájemné uznávání.

Tento návrh nemá žádný dopad na rozpočet EU. Také se netýká přidělování výnosů z konfiskací do rozpočtu.

1.2. Stávající ustanovení Unie v oblasti návrhu

Stávající právní rámec EU pro zmrazování a konfiskaci výnosů z trestné činnosti se skládá ze čtyř rámcových rozhodnutí Rady a z jednoho rozhodnutí Rady:

- rámcové rozhodnutí 2001/500/SVV¹³, které ukládá členským státům povinnost umožnit propadnutí výnosů z trestné činnosti, umožnit konfiskaci majetku¹⁴ v případech, kdy nelze přímé výnosy z trestné činnosti zajistit, a dále povinnost zajistit, že žádostem ostatních členských států bude poskytnuta při jejich vyřizování stejná přednost jako ve vnitrostátních řízeních,
- rámcové rozhodnutí 2005/212/SVV¹⁵, které harmonizuje právní předpisy o konfiskaci. Normální konfiskace, včetně konfiskace majetkových hodnot, musí být umožněna u všech trestných činů, za něž lze uložit trest odnětí svobody s horní hranicí sazby jeden rok. Rozšířená konfiskace¹⁶ musí být umožněna u některých závažných trestných činů „spáchaných ve zločinném spolčení“,
- rámcové rozhodnutí 2003/577/SVV¹⁷ o vzájemném uznávání příkazů k zajištění,
- rámcové rozhodnutí 2006/783/SVV¹⁸ o vzájemném uznávání příkazů ke konfiskaci a

¹³ Úř. věst. L 182, 5.7.2001.

¹⁴ Konfiskací majetkových hodnot se rozumí také konfiskace peněz v hodnotě odpovídající hodnotě výnosů z trestné činnosti.

¹⁵ Úř. věst. L 68, 15.3.2005, s. 49.

¹⁶ Rozšířenou konfiskací se rozumí konfiskace majetku přesahujícího přímé výnosy z trestné činnosti, přičemž není třeba vytvářet spojení mezi majetkem, o němž se předpokládá, že pochází z trestné činnosti, a specifickým trestním jednáním.

¹⁷ Úř. věst. L 196, 2.8.2003, s. 45.

¹⁸ Úř. věst. L 328, 24.11.2006, s. 59.

- rozhodnutí Rady 2007/845/SVV¹⁹ o výměně informací a spolupráci mezi úřady pro vyhledávání majetku z trestné činnosti ukládá členským státům povinnost zřídit nebo určit vnitrostátní úřady pro vyhledávání majetku z trestné činnosti jako ústřední vnitrostátní kontaktní místa, jež prostřednictvím intenzivnější spolupráce napomáhají co nejdříve v celé EU vysledovat majetek pocházející z trestné činnosti.

Tyto nástroje byly vypracovány především za účelem boje proti závažné organizované trestné činnosti. Kromě ustanovení o rozšířené konfiskaci se však stávající hmotněprávní předpisy EU vztahují na konfiskaci výnosů z každého trestného činu, za nějž lze uložit trest odnětí svobody přesahující jeden rok.

1.3. Soulad s ostatními politikami

Návrh směrnice byl začleněn do pracovního programu na rok 2011 jako strategická iniciativa, která je součástí širší politické iniciativy na ochranu legálního hospodářství před pronikáním organizovaného zločinu. Součástí této iniciativy jsou opatření pro řešení korupce v EU²⁰ a protikorupční strategie EU²¹ přijaté v červnu 2011. Tento návrh chrání legální hospodářství, čímž podpoří růst a zaměstnanost v Evropě a napomůže udržitelnému rozvoji v souladu se strategií Evropa 2010²².

Protikorupční balíček, který přijala Komise v červnu 2011, posiluje protikorupční zaměření mnoha vnitřních i vnějších politik EU a s účinností od roku 2013 zřizuje nový mechanismus podávání zpráv, jenž umožňuje pravidelné hodnocení úsilí členských států v boji proti korupci. Ve sdělení o boji proti korupci v EU se členské státy vyzývají, aby přijaly všechny kroky nezbytné pro zajištění účinného odhalování a stíhání případů korupce, jakož i udělování odrazujících trestů a vymáhání majetku z trestné činnosti v těchto případech. Sdělení též zdůrazňuje potřebu revidovat právní rámec EU týkající se konfiskace a vymáhání majetku z trestné činnosti, aby se zajistilo, že soudy v členských státech budou moci efektivně konfiskovat majetek z trestné činnosti i majetek spojený s trestnou činností a že budou moci v plné výši vymáhat odpovídající hodnoty, i v případech korupce.

Se stejným cílem ochrany legálního hospodářství Komise zahájila v roce 2011 několik iniciativ na zlepšení ochrany peněz daňových poplatníků na úrovni EU před podvodem a korupcí. Jedná se o návrh Komise na změnu právního rámce úřadu OLAF²³, sdělení o ochraně finančních zájmů Evropské unie trestním právem a správním vyšetřováním²⁴ a sdělení o strategii Komise proti podvodům. Provedení této strategie je úzce spjato s prací na zprávě o boji proti korupci v EU. Zatímco uvedená zpráva se zaměří na prosazování protikorupčních politik v členských státech, strategie obsahuje opatření na prevenci podvodu a korupce a boj proti nim, zejména v případě finančních prostředků EU.

¹⁹ Úř. věst. L 332, 18.12.2007, s. 103.

²⁰ KOM(2011) 307, 308 a 309 a K(2011) 3673 v konečném znění, 6.6.2011.

²¹ KOM(2011) 376 v konečném znění, 24.6.2011.

²² KOM(2010) 2020 v konečném znění, 3.3.2010. Viz také závěry Rady o předcházení hospodářské krizi a podpoře hospodářské činnosti, 23.4.2010 (dokument Rady 7881/10), bod 7d.

²³ KOM(2011) 135 v konečném znění, 17.3.2011.

²⁴ KOM(2011) 293 v konečném znění, 26.5.2011.

Předmětný návrh je v souladu s právními předpisy EU o praní peněz, konkrétně s třetí směrnicí o praní špinavých peněz²⁵ a souvisejícími iniciativami, které podniká Komise, ostatní orgány EU a členské státy v této oblasti.

2. VÝSLEDKY KONZULTACÍ SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI A POSOUZENÍ DOPADŮ

2.1. Konzultace se zúčastněnými stranami

Návrh byl připraven v souladu se zásadami Komise pro zlepšování právní úpravy. Při přípravě tohoto návrhu a posouzení dopadů byly splněny minimální požadavky na konzultaci zúčastněných stran.

Na plenárním zasedání Camdenské sítě úřadů pro vyhledávání majetku z trestné činnosti (sít' CARIN)²⁶ v září 2010 a na osmi setkáních neformální platformy úřadů pro vyhledávání majetku z trestné činnosti v EU v letech 2009–2011 proběhly rozsáhlé konzultace a diskuse s odborníky.

Otevřená internetová konzultace nebyla provedena, protože konfiskace je specializovaná problematika, jíž se věnuje jen omezený okruh odborníků. Naproti tomu byla kontaktována občanská společnost, konkrétně organizace podporující právo, boj proti organizované trestné činnosti a ochranu obětí trestných činů²⁷.

O otázkách souvisejících s konfiskací majetku pocházejícího z trestné činnosti se též rozsáhle diskutuje mezi odborníky. Stále častěji se konají mezinárodní setkání a strategické semináře o konfiskaci a vyhledávání majetku²⁸. Podle názoru odborníků zohledňuje většina ustanovení návrhu osvědčené postupy, které jsou uvedeny v doporučeních vydaných v období 2005 až 2010 sítí CARIN. Ustanovení jsou též v souladu s doporučeními, která v oblasti konfiskace vypracoval Finanční akční výbor OECD (FATF)²⁹.

Členské státy se k těmto otázkám vyjádřily v roce 2010 ve výše uvedených závěrech Rady pro spravedlnost a vnitřní věci. Přestože ve většině otázek došlo k obecné shodě, několik členských států vyjádřilo výhrady ke konfiskaci nezaložené na odsuzujícím rozsudku. Naproti tomu v jiných otázkách (např. konfiskace majetku třetích stran, správa majetku) členské státy souhlasily, že je nezbytná silnější reakce EU.

Obhájci vyjádřili obavy z větších pravomocí v případech rozšířené konfiskace, konfiskace nezaložené na odsuzujícím rozsudku a konfiskace majetku třetích stran, které mohou podle jejich názoru ohrožovat základní práva (možné omezení práva na vlastnictví a práva na spravedlivý proces). Jak je vysvětleno níže, tyto obavy se návrh snaží pečlivě řešit.

²⁵ Směrnice 2005/60/ES o předcházení zneužití finančního systému k praní peněz a financování terorismu, Úř. věst. L 309, 25.11.2005, s. 15.

²⁶ Sít' CARIN, kterou podporuje Komise a Europol, je mezinárodní sít' specialistů na vyhledávání majetku, kterou tvoří odborníci (jedna kontaktní osoba u policie a jedna ze soudního orgánu) z více než 50 zemí a jurisdikcí, včetně 26 členských států EU. Jejím cílem je výměna osvědčených postupů a zlepšení spolupráce mezi orgány při přeshraničním vyhledávání majetku.

²⁷ Útvary Komise například uspořádaly několik dvojstranných setkání se zástupci sítě FLARE (*Freedom, Legality and Rights in Europe*) a jejími přidruženými sítěmi.

²⁸ Např. seminář středisek pro školení specialistů na vyhledávání majetku (CEART) a strategický seminář Eurojustu, které se konaly v roce 2010.

²⁹ Zejména čtvrté doporučení FATF, revidované v únoru 2012.

2.2. Posouzení dopadů

V souladu s politikou zlepšování právní úpravy Komise provedla posouzení dopadů různých možností, které vycházelo z externí studie dokončené v březnu 2011³⁰.

Tato externí studie byla vypracována na základě široké konzultace odborníků, včetně rozhovorů s některými kontaktními osobami členských států pro síť CARIN. Členské státy se celkově shodly na potřebě silnějších pravidel EU pro vyhledávání majetku, jak potvrzují jejich stanoviska při vyjednávání výše uvedených závěrů Rady.

Posouzení dopadů rovněž vychází ze závěrů a doporučení jiné studie, dokončené v roce 2009³¹. Za účelem podpory a výměny osvědčených postupů tato studie analyzuje postupy členských států při konfiskaci, přičemž se zaměřuje zejména na ty, které se na vnitrostátní úrovni ukázaly jako účinné. Studie odhalila některé překážky pro účinnou konfiskaci: protichůdné právní tradice bránící společnému postupu v případech konfiskace, potíže při zabavování a správě majetku, málo zdrojů a nedostatečné vzdělání, omezené kontakty mezi příslušnými orgány a absence komplexních a srovnatelných statistik.

Posouzení dopadů dále vychází ze zpráv Komise o provádění stávajících právních aktů EU. Zprávy o rámcových rozhodnutích 2005/212/SVV³², 2003/577/SVV³³ a 2006/783/SVV³⁴ ukazují, že členské státy provádějí tato rozhodnutí ve svých právních rádech jen pomalu a že příslušná ustanovení byla často provedena neúplně či nesprávně. Za mírně uspokojivé lze považovat pouze provedení rozhodnutí Rady 2007/845/SVV v členských státech³⁵.

V posouzení dopadů bylo analyzováno několik možností představujících různé stupně zásahu na úrovni EU: nelegislativní řešení, minimální legislativní řešení (náprava nedostatků ve stávajícím právním rámci EU, jež brání jeho zamýšlenému fungování) a maximální legislativní řešení (nad rámec cílů stávajícího právního rámce EU). U posledně uvedeného řešení byly analyzovány dvě dílčí možnosti, jedna zahrnující činnost na úrovni EU týkající se vzájemného uznávání příkazů k zajištění a konfiskaci a druhá, která takovou činnost nezahrnovala.

³⁰ Rámcová smlouva o poskytování služeb JLS/2010/EVAL/FW/001/A1, studie s názvem *Study for an Impact Assessment on a proposal for a new legal framework on the confiscation and recovery of criminal assets*.

³¹ Studie s názvem *Assessing the effectiveness of EU Member States' practices in the identification, tracing, freezing and confiscation of criminal assets*, k dispozici na internetové stránce http://ec.europa.eu/home-affairs/policies/crime/crime_confiscation_en.htm.

³² Zpráva Komise na základě článku 6 rámcového rozhodnutí Rady ze dne 24. února 2005 o konfiskaci výnosů a majetku z trestné činnosti a nástrojů trestné činnosti (2005/212/SVV), KOM(2007) 805 v konečném znění, 17.12.2007.

³³ Zpráva Komise na základě článku 14 rámcového rozhodnutí Rady 2003/577/SVV ze dne 22. července 2003 o výkonu příkazů k zajištění majetku nebo důkazních prostředků v Evropské unii, KOM(2008) 885 v konečném znění, 22.12.2008.

³⁴ Zpráva Komise na základě článku 22 rámcového rozhodnutí Rady 2006/783/SVV ze dne 6. října 2006 o uplatňování zásady vzájemného uznávání příkazů ke konfiskaci, KOM(2010) 428 v konečném znění, 23.8.2010.

³⁵ Zpráva Komise podle článku 8 rozhodnutí Rady 2007/845/SVV ze dne 6. prosince 2007 o spolupráci mezi úřady pro vyhledávání majetku z trestné činnosti v jednotlivých členských státech v oblasti vyšetřování a identifikace výnosů z trestné činnosti nebo jiného majetku v souvislosti s trestnou činností, KOM(2011) 176 v konečném znění, 12.4.2011.

Upřednostňovanou možností je maximální legislativní řešení. Tato možnost by výrazně zharmonizovala vnitrostátní pravidla pro konfiskaci a její vymáhání, mj. prostřednictvím změny stávajících ustanovení o rozšířené konfiskaci, zavedením nových ustanovení o konfiskaci nezaložené na odsuzujícím rozsudku a o konfiskaci majetku třetích stran a vytvořením účinnějších pravidel o vzájemném uznávání příkazů k zajištění a konfiskaci.

V posouzení dopadů byl též analyzován dopad na ochranu osobních údajů (kromě jiných základních práv), který byl považován za nepodstatný.

Celá zpráva o posouzení dopadů je k dispozici na http://ec.europa.eu/home-affairs/policies/crime/crime_confiscation_en.htm.

2.3. Právní základ

Tento návrh vychází z čl. 82 odst. 2 a z čl. 83 odst. 1 SFEU.

Po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost došlo ke změně ve svěřování pravomocí týkajících se konfiskace a vyhledávání majetku. Jelikož hlavním právním základem tohoto návrhu je čl. 83 odst. 1 SFEU, je jeho působnost omezena na trestné činy v oblastech vyjmenovaných v tomto článku, tj. terorismus, obchod s lidmi a sexuální vykořisťování žen a dětí, nedovolený obchod s drogami, praní peněz, korupce, padělání platebních prostředků, trestná činnost v oblasti výpočetní techniky a organizovaná trestná činnost. Patří sem i nedovolený obchod se zbraněmi, byl-li trestný čin spáchán organizovaně.

Jednou z vyjmenovaných oblastí je „organizovaná trestná činnost“. Návrh se proto bude vztahovat i na jinou trestnou činnost výslovně neuvedenou v čl. 83 odst. 1, pokud tato činnost byla spáchána účastí na zločinném spolčení, jak je definováno v rámcovém rozhodnutí 2008/841/SVV o boji proti organizované trestné činnosti³⁶.

Omezení působnosti tohoto návrhu na oblasti uvedené v čl. 83 odst. 1 a na trestné činy spáchané účastí na zločinném spolčení znamená, že stávající pravidla EU pro konfiskaci by měla dále platit, aby byla zachována míra harmonizace, pokud jde o trestnou činnost mimo oblast působnosti této směrnice. Návrh proto zachovává platnost článků 2, 4 a 5 rámcového rozhodnutí 2005/212/SVV.

2.4. Subsidiarita, proporcionalita a dodržování základních práv

Podle čl. 5 odst. 3 SEU jedná Unie pouze tehdy, pokud cílů zamýšlené činnosti nemůže být uspokojivě dosaženo členskými státy. Podle článku 67 SFEU Unie usiluje o zajištění vysoké úrovně bezpečnosti občanům prostřednictvím opatření pro předcházení trestné činnosti a boj proti ní. Konfiskaci majetku pocházejícího z trestné činnosti se přikládá stále větší význam jako nástroji pro boj s organizovaným zločinem, který má často nadnárodní povahu a je tím pádem nezbytné ho řešit společně. EU proto může regulovat zmrazování a konfiskaci majetku pocházejícího z trestné činnosti lépe než jednotlivě členské státy.

Organizované zločinecké skupiny stále častěji ukrývají a investují majetek mimo svou domovskou zemi (často v několika zemích)³⁷. Tento dvojitý přeshraniční rozměr

³⁶ Rámcové rozhodnutí 2008/841/SVV ze dne 24. října 2008 o boji proti organizované trestné činnosti, Úř. věst. L 300, 11.11.2008, s. 42.

³⁷ Viz odkazy v poznámce pod čarou č. 2.

(organizované trestné činnosti a jejich investic) je dalším důvodem k činnosti na úrovni EU s cílem zasáhnout majetek organizovaných zločineckých skupin.

Všechna ustanovení plně dodržují zásadu proporcionality a základní práva, včetně práva na vlastnictví, práva na presumpci nevinu a práva na obhajobu, práva na spravedlivý proces, práva na spravedlivé a veřejné projednání své věci v přiměřené lhůtě, práva na účinný soudní opravný prostředek a práva být informován, jak jej podat, práva na respektování soukromého a rodinného života, práva na ochranu osobních údajů, práva nebýt dvakrát trestně stíhán nebo trestán za stejný trestný čin a včetně zásad zákonnosti a přiměřenosti trestů.

Harmonizovaná ustanovení o konfiskaci nezaložené na odsuzujícím rozsudku se proto zavádějí pouze pro velmi omezené případy, tj. pokud obžalovaný nemůže být trestně stíhán z důvodu smrti, nemoci nebo útěku. Rozšířená konfiskace je možná, pouze pokud soud shledá na základě konkrétních skutečností, že osoba odsouzená za trestný čin vlastní majetek, u něž je podstatně pravděpodobnější, že pochází z dalších podobných trestných činností než z jiné činnosti. Odsouzenému se poskytuje účinná možnost příslušné konkrétní skutečnosti vyvrátit. Dále platí, že rozšířené konfiskační pravomoci nelze použít na údajné výnosy z trestné činnosti, z níž byla dotčená osoba zproštěna obvinění v předchozím trestním řízení, nebo v jiných případech, kdy platí zásada *ne bis in idem*. Konfiskace majetku třetích stran je možná jen za omezených okolností: zaprvé, nabývající třetí strana zaplatila částku nižší, než je tržní hodnota, přičemž měla pojmout podezření, že dotčený majetek je výnosem z trestné činnosti; za druhé, z posouzení vyplynulo, že přímá konfiskace majetku převádějící osoby s velkou pravděpodobností není možná. Aby byla zajištěna stejná úroveň ochrany a respektování základních práv, byly do směrnice začleněny zvláštní záruky a soudní opravné prostředky. Jedná se o právo na informace o řízení, právo na zastupování právním zástupcem, povinnost sdělit každé rozhodnutí o dotčeném majetku co nejdříve a právo na účinnou možnost odvolání proti takovému rozhodnutí. Tyto konkrétní právní prostředky může využít nejen obviněný či podezřelý, ale v souvislosti s konfiskací majetku třetích stran i jiná osoba.

Přestože se Evropský soud pro lidská práva dosud nevyslovil k zásadní otázce slučitelnosti konfiskace nezaložené na odsuzujícím rozsudku a rozšířené konfiskace s Evropskou úmluvou o lidských právech, vydal několik rozhodnutí, kterými v konkrétních případech potvrdil jejich platnost. V těchto případech soud podpořil vnitrostátní systémy, které nejsou založeny na odsuzujícím rozsudku za trestný čin a obsahují obrácení důkazního břemene v otázce zákonnosti majetku (sahají tedy mnohem dále než ustanovení v této směrnici), pokud byly v daném případě spravedlivě uplatněny a obsahovaly řádné záruky pro dotčené osoby. Soud například shledal, že uplatňování italských právních předpisů představuje přiměřené omezení základních práv, pokud je „nutnou zbraní“ pro boj s mafií³⁸. V jiném případě soud shledal, že režim Spojeného království pro konfiskaci v občanských věcech neporušuje Evropskou úmluvu o lidských právech³⁹.

2.5. Volba nástrojů

Ke změně předpisů EU o harmonizaci je jediným použitelným nástrojem směrnice nahrazující společnou akci 98/699/SVV a část rámcových rozhodnutí 2001/500/SVV a 2005/212/SVV.

³⁸ Rozsudek Raimondo v. Itálie z 22. února 1994.

³⁹ Rozsudek Walsh v. Spojené království z 21. listopadu 2005.

2.6. Zvláštní ustanovení

– Cíl (článek 1)

Toto ustanovení vysvětluje, že směrnice stanoví jen minimální pravidla (vnitrostátní právní předpisy mohou být širší) a že se týká konfiskace výnosů a nástrojů v trestních věcech.

– Definice (článek 2)

Většina definic je převzata z předchozích rámcových rozhodnutí EU nebo z mezinárodních úmluv. Definice „výnosů“ byla oproti definici z rámcového rozhodnutí 2005/212/SVV rozšířena tak, aby zahrnuje i možnost konfiskovat všechny hodnoty plynoucí z výnosů z trestné činnosti, a to včetně nepřímých výnosů.

V definici trestného činu se odkazuje na přesné definice v oblastech trestné činnosti vyjmenovaných v čl. 83 odst. 1 SFEU, tak jak jsou tyto definice stanoveny ve stávajících právních předpisech EU.

– Konfiskace (článek 3)

Toto ustanovení obsahuje část článku 2 rámcového rozhodnutí 2005/212/SVV a část článku 3 rámcového rozhodnutí 2001/500/SVV. Vyžaduje, aby členské státy přijaly nezbytná opatření umožňující konfiskaci nástrojů a výnosů z trestné činnosti v návaznosti na pravomocný odsuzující rozsudek a umožňující konfiskaci majetku v hodnotě odpovídající hodnotě výnosů z trestné činnosti.

– Rozšířené konfiskační pravomoci (článek 4)

Rozšířenou konfiskací se rozumí možnost konfiskace majetku přesahujícího přímé výnosy z trestné činnosti. Po vydání odsuzujícího rozsudku může následovat nejen konfiskace majetku spojeného s určitým trestným činem, ale i konfiskace dalšího majetku, který je podle názoru soudu výnosem z jiných podobných trestných činů.

Rozšířené konfiskační pravomoci jsou již upraveny právními předpisy EU. Rámcové rozhodnutí 2005/212/SVV ukládá členským státům povinnost umožnit konfiskaci majetku patřícího přímo či nepřímo osobám odsouzených za určité trestné činy (týká se organizované trestné činnosti a terorismu). Toto rámcové rozhodnutí ale stanovilo tři minimální soubory podmínek pro použití rozšířené konfiskace, z nichž si členské státy mohly vybrat jeden, dva nebo všechny tři. Zpráva Komise o provádění tohoto rámcového rozhodnutí však ukázala, že tato ustanovení jsou nejasná a vedou k nejednotnému provádění. Existence alternativních možností pro rozšířenou konfiskaci mimoto omezila vzájemné uznávání příkazů ke konfiskaci. Orgány jednoho členského státu vykonávají příkazy ke konfiskaci vydané jiným členským státem, jen pokud tento členský stát zvolil stejné alternativní možnosti. V důsledku toho je vzájemné uznávání příkazů k rozšířené konfiskaci problematické.

Tento návrh zavádí rozšířenou konfiskaci pro trestné činy vyjmenované v čl. 83 odst. 1 SFEU, jak jsou vymezeny ve stávajících právních předpisech Unie. Také zjednodušuje stávající režim alternativních možností pro rozšířenou konfiskaci tím, že stanoví jedinou minimální normu. Rozšířená konfiskace se může uskutečnit, pouze pokud soud na základě konkrétních skutečností shledá, že osoba odsouzená za trestný čin uvedený v této směrnici vlastní majetek, u něž je podstatně pravděpodobnější, že pochází z další trestné činnosti podobné povahy a závažnosti než z jiné činnosti. Rozšířená konfiskace je vyloučena, pokud taková podobná

trestná činnost nemohla být trestně stíhána na základě ustanovení vnitrostátního práva trestního. Tento návrh také stanoví, že nelze konfiskovat výnosy z údajné trestné činnosti, z níž byla dotčená osoba osvobozena v předchozím trestním řízení (čímž dodržuje zásadu presumpce nevinny chráněnou článkem 48 Listiny základních práv), nebo v jiných případech, kdy platí zásada *ne bis in idem*.

– *Konfiskace nezaložená na odsuzujícím rozsudku (článek 5)*

Toto ustanovení umožňuje konfiskaci bez odsuzujícího rozsudku za omezených okolností; zaměřuje se tím na případy, kdy nelze vést trestní stíhání. Týká se tedy konfiskace ve vztahu k trestnému činu, ale umožňuje členským státům zvolit, zda konfiskaci uloží trestní a/nebo občanský či správní soud. Postupy, jež nejsou založeny na odsuzujícím rozsudku za trestný čin, umožňují zmrazení a konfiskaci majetku bez ohledu na předchozí odsouzení jeho vlastníka trestním soudem.

Aby byl splněn požadavek na proporcionalitu, návrh zavádí konfiskaci nezaloženou na odsuzujícím rozsudku jen v některých případech: pokud nelze dospět k odsuzujícímu rozsudku, protože podezřelý zemřel, je dlouhodobě nemocný či jeho útěk či nemoc znemožňují účinné stíhání v rozumné době, čímž vzniká riziko promlčení trestního stíhání.

Toto ustanovení zohledňuje Úmluvu Organizace spojených národů proti korupci. S cílem usnadnit mezinárodní spolupráci v oblasti konfiskace Úmluva vyzývá státy jako smluvní strany, aby zvážily přijetí takových nezbytných opatření, která umožní konfiskaci majetku pocházejícího z korupčního jednání bez odsouzení v trestním řízení v případech, kdy pachatele nelze trestně stíhat z důvodu jeho smrti, útěku nebo nepřítomnosti anebo v ostatních příslušných případech (čl. 54 odst. 1 písm. c)). Vychází také z práce Finančního akčního výboru OECD (FATF), který doporučuje svým členským zemím, aby zvážily přijetí opatření umožňující konfiskaci výnosů z trestné činnosti nebo nástrojů trestné činnosti bez odsuzujícího rozsudku, nebo aniž by byl pachatel požádán o prokázání zákonného původu majetku údajně pocházejícího z trestné činnosti, který může být předmětem konfiskace (doporučení č. 3). Toto ustanovení dále staví na zprávě Lyonské a Římské skupiny odborníků v rámci G8, která zdůrazňuje, že ačkoli je v zásadě třeba provádět konfiskaci založenou na odsuzujícím rozsudku, jsou případy, kdy trestní stíhání není možné z důvodu smrti či útěku obžalovaného, kvůli nedostatku důkazů umožňujících zahájení trestního stíhání nebo z jiných technických příčin⁴⁰. Zavedení ustanovení o konfiskaci bez odsuzujícího rozsudku podpořili i odborníci ze sítě CARIN a z neformální platformy úřadů pro vyhledávání majetku z trestné činnosti.

– *Konfiskace majetku třetích stran (článek 6)*

Zločinci často převádějí majetek informovaným třetím stranám s cílem vyhnout se konfiskaci, jakmile začnou být vyšetřováni. Konfiskací majetku třetích stran se rozumí konfiskace majetku, který byl převeden vyšetřovanou či odsouzenou osobou třetím stranám. Vnitrostátní ustanovení členských států o konfiskaci majetku třetích stran se liší. To brání vzájemnému uznávání příkazů k zajištění a konfiskaci majetku převedeného třetí straně.

⁴⁰ Závěrečná zpráva o italském projektu „Konfiskace: právní otázky a mezinárodní spolupráce“ vypracovaná podskupinou pro trestněprávní záležitosti (CLASG) Lyonské a Římské skupiny v rámci G8.

Pro naplnění požadavku na proporcionalitu a ochranu třetí strany nabyvší majetku v dobré víře zavádí návrh minimální harmonizační ustanovení pro konfiskaci majetku třetích stran jen v některých případech. Toto ustanovení vyžaduje umožnění konfiskace majetku třetích stran u výnosů z trestné činnosti nebo u jiného majetku obžalovaného za těchto podmínek: majetek byl získán za cenu nižší než jeho tržní hodnota a rozumná osoba na místě třetí strany by pojala podezření, že je nezákonného původu nebo že byl převeden s úmyslem vyhnout se uplatnění konfiskačního opatření. Aby se zabránilo svévolnému rozhodování, ustanovení vysvětluje, že je vždy nutno zvážit konkrétní skutečnosti a okolnosti. Konfiskace majetku třetích stran by mimoto měla být možná jen po provedení posouzení, z něž na základě konkrétních skutečností vyplývá, že konfiskace majetku odsouzeného, podezřelého či obviněného je nepravděpodobná nebo že je třeba navrátit právoplatnému majiteli předměty jedinečné hodnoty.

– Zmrazení (článek 7)

První odstavec tohoto článku ukládá členským státům, aby za účelem pozdější konfiskace umožnily zmrazení majetku nebo nástrojů, u nichž existuje nebezpečí, že budou rozptýleny, ukryty či převedeny mimo jejich soudní pravomoc. Objasňuje také, že taková opatření by měl nařizovat soud.

Zavedení možnosti použít pravomoci ke zmrazení v naléhavých případech, aby se zabránilo rozptýlení majetku v situacích, kdy by čekání na vydání soudního příkazu ohrozilo zmrazení tohoto majetku, je dlouhodobou prioritou pro státní zástupce i donucovací orgány. Druhý odstavec tohoto článku ukládá členským státům povinnost zavést opatření pro zajištění toho, aby majetek v nebezpečí rozptýlení, ukrytí nebo převedení mimo jejich soudní pravomoc mohl být příslušnými orgány neprodleně zmrazen před podáním žádosti o soudní příkaz nebo při čekání na jeho vydání.

– Záruky (článek 8)

Podle judikatury Evropského soudu pro lidská práva a Listiny základních práv Evropské unie nejsou taková základní práva jako právo na vlastnictví právy absolutními. Mohou být zákonně omezena, pokud je omezení uloženo právem, při dodržení zásady proporcionality je nezbytné a skutečně odpovídá cílům obecného zájmu nebo potřebě ochrany práv a svobod druhého, což je právě případ organizovaného zločinu.

Článek 47 Listiny základních práv EU zaručuje právo na účinnou právní ochranu a spravedlivý proces. Vzhledem k tomu, že příkazy k zajištění a ke konfiskaci zasahují do práva na vlastnictví nebo do jiných základních práv, musí mít dotčené osoby možnost takové příkazy za podmínek stanovených tímto článkem napadnout.

Stávající právní předpisy EU (např. článek 4 rámcového rozhodnutí 2005/212/SVV) stanoví, že členské státy by měly zajistit, aby dotčené osoby měly ve vnitrostátní legislativě odpovídající právní prostředky k hájení svých práv.

Za účelem úplného souladu s Listinou základních práv tento článek zavádí minimální záruky na úrovni EU. Jejich cílem je zaručit dodržování presumpce neviny, práva na spravedlivý proces (včetně zásady *ne bis in idem*), práva na účinný soudní opravný prostředek a práva být informován, jak jej uplatnit.

– Určení rozsahu konfiskace a účinný výkon (článek 9)

Osoby podezřelé z příslušnosti ke zločinnému spolčení úspěšně ukrývají svůj majetek, často po poradě s kvalifikovanými odborníky. Vyšetřování majetku za účelem případné pozdější konfiskace je obvykle zdlouhavé a musí být vedeno ve lhůtách daných příslušným trestním řízením.

Pokud byl vydán příkaz ke konfiskaci, nebyl odhalen žádný nebo jen malý majetek a příkaz ke konfiskaci nemohl být vykonán, tento článek vyžaduje, aby členské státy umožnily vedení finančního šetření majetku dotčené osoby v míře nezbytné pro plný výkon takového příkazu. Toto ustanovení řeší problém zákazu konfiskace po skončení trestního řízení a dovoluje použít nevykonané či částečně vykonané příkazy ke konfiskaci na dosud ukrytý majetek, který se mezitím objevil, i po skončení trestního řízení.

– *Správa zmrazeného majetku (článek 10)*

Úkolem tohoto ustanovení je usnadnit správu majetku zmrazeného za účelem možné pozdější konfiskace. Vyžaduje, aby členské státy zavedly opatření zajišťující řádnou správu takového majetku, zejména poskytuje pravomoc nakládat se zmrazeným majetkem alespoň v případě, že může ztrácet hodnotu nebo pokud je jeho správa neúsporná.

– *Účinnost a povinnost podávat zprávy (článek 11)*

Tímto ustanovením se zavádí povinnost členských států podávat zprávy, které přispějí k vytváření statistik využitelných pro účely hodnocení.

2012/0036 (COD)

Návrh

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY

o zmrazování a konfiskaci výnosů z trestné činnosti v Evropské unii

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 82 odst. 2 a čl. 83 odst. 1 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

po postoupení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru⁴¹,

s ohledem na stanovisko Výboru regionů⁴²,

⁴¹ Úř. věst. C , , s. .

⁴² Úř. věst. C , , s. .

v souladu s řádným legislativním postupem,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Hlavní motivací přeshraničního organizovaného zločinu je finanční prospěch. Mají-li donucovací a soudní orgány pracovat účinně, měly by mít k dispozici prostředky k vyhledování, zmrazení, správě a konfiskaci výnosů z trestné činnosti.
- (2) Organizované zločinecké skupiny operují bez ohledu na hranice a ve stále větší míře získávají majetek v jiných členských státech a ve třetích zemích. Proto narůstá potřeba, aby při vyhledávání majetku a poskytování vzájemné právní pomoci donucovací orgány účinně spolupracovaly na mezinárodní úrovni.
- (3) Ačkoli je k dispozici jen málo statistik, výše částek zajištěných v Unii z majetku pocházejícího z trestné činnosti se ve srovnání s odhadovanými výnosy z trestné činnosti jeví jako nedostatečná. Ze studií vyplývá, že postupy konfiskace jsou dosud málo používány, ačkoli jsou upraveny unijními i vnitrostátními právními předpisy.
- (4) Ve Stockholmském programu⁴³ a v závěrech Rady pro spravedlnost a vnitřní věci o konfiskaci a vymáhání majetku (z trestné činnosti) z června 2010 se příkládá velký význam účinnější identifikaci, konfiskaci a opětovnému využití majetku z trestné činnosti.
- (5) Stávající právní rámec EU pro zmrazování, zajišťování a konfiskaci majetku z trestné činnosti tvoří rámcové rozhodnutí Rady 2001/500/SVV ze dne 26. června 2001 o praní peněz, identifikaci, vyhledování, zmrazení, zajištění a konfiskaci nástrojů trestné činnosti a výnosů z ní⁴⁴, rámcové rozhodnutí Rady 2003/577/SVV ze dne 22. července 2003 o výkonu příkazů k zajištění majetku nebo důkazních prostředků v Evropské unii⁴⁵, rámcové rozhodnutí Rady 2005/212/SVV ze dne 24. února 2005 o konfiskaci výnosů a majetku z trestné činnosti a nástrojů trestné činnosti⁴⁶ a rámcové rozhodnutí Rady 2006/783/SVV ze dne 6. října 2006 o uplatňování zásady vzájemného uznávání příkazů ke konfiskaci⁴⁷.
- (6) Ze zpráv Komise o provádění rámcových rozhodnutí 2005/212/SVV a 2003/577/SVV vyplývá, že stávající režimy rozšířené konfiskace a vzájemného uznávání příkazů k zajištění majetku a ke konfiskaci nejsou plně účinné. Konfiskaci brání rozdíly v právních systémech členských států.
- (7) Cílem této směrnice je změnit a rozšířit ustanovení rámcových rozhodnutí 2001/500/SVV a 2005/212/SVV. Ve vztahu k členským státům, které se účastní přijímání této směrnice, by tato rámcová rozhodnutí měla být částečně nahrazena.
- (8) Je třeba rozšířit stávající koncept výnosů z trestné činnosti tak, aby kromě přímých výnosů z trestné činnosti zahrnoval i všechny nepřímé výnosy, včetně následných

⁴³ „Otevřená a bezpečná Evropa, která slouží svým občanům a chrání je“, dokument Rady 17024/09 přijatý Evropskou radou 10.–11. prosince 2009.

⁴⁴ Úř. věst. L 182, 05.07.2001, s. 1.

⁴⁵ Úř. věst. L 196, 02.08.2003, s. 45.

⁴⁶ Úř. věst. L 68, 15.3.2005, s. 49.

⁴⁷ Úř. věst. L 328, 24.11.2006, s. 59.

reinvestic či přeměněných přímých výnosů, záměrně nesplněných závazků a všeho hodnotného užítku.

- (9) Konfiskace nástrojů a výnosů na základě pravomocného rozhodnutí soudu a majetku v hodnotě odpovídající hodnotě výnosů by se proto měla ve zmíněné rozšířené podobě uplatňovat na trestné činy zahrnuté do této směrnice. Rámcové rozhodnutí 2001/500/SVV vyžaduje, aby členské státy přijaly nezbytná opatření umožňující konfiskaci nástrojů a výnosů z trestné činnosti v návaznosti na pravomocné odsouzení a umožňující též konfiskaci majetku v hodnotě odpovídající hodnotě výnosů z trestné činnosti. Pro trestné činy nezahrnuté do této směrnice by uvedené povinnosti měly být zachovány.
- (10) Zločinecké skupiny jsou zapojeny do mnoha různých trestných činností. Pro účinný boj s organizovanou trestnou činností je v některých situacích vhodné, aby po vydání odsuzujícího rozsudku následovala nejen konfiskace majetku spojeného s určitým trestným činem, ale i konfiskace dalšího majetku, který je podle názoru soudu výnosem z jiných trestných činů. Tento postup je označován jako rozšířená konfiskace. Rámcové rozhodnutí 2005/212/SVV stanovilo tři různé soubory minimálních požadavků, které si členské státy mohly vybrat pro účely uplatnění rozšířené konfiskace. Členské státy tak při provádění tohoto rámcového rozhodnutí do svého práva zvolily různé možnosti, čímž došlo ke vzniku odlišných koncepcí rozšířené konfiskace ve vnitrostátních jurisdikcích. Takové rozdíly jsou překážkou přeshraniční spolupráce v případech konfiskace. Je proto nutno více harmonizovat ustanovení o rozšířené konfiskaci stanovením jediné minimální normy. Rozšířená konfiskace by se měla používat, pokud vnitrostátní soud na základě konkrétních skutečností, např. souvisejících s povahou trestného činu, legálním příjmem odsouzeného, rozdílem mezi finanční situací a životní úrovní této osoby, nebo jiných skutečností, shledá, že je výrazně pravděpodobnější, že dotčený majetek pochází z další trestné činnosti podobné povahy nebo závažnosti jako trestný čin, za nějž byla tato osoba odsouzena, než z jiné činnosti.
- (11) V souladu se zásadou *ne bis in idem* je vhodné vyloučit z rozšířené konfiskace výnosy z údajné trestné činnosti, z níž byla dotčená osoba v předchozím trestním řízení pravomocně zproštěna obvinění, nebo v jiných případech, kdy zásada *ne bis in idem* platí. Rozšířená konfiskace by také měla být vyloučena, pokud podobná trestná činnost nemůže být trestně stíhána na základě ustanovení vnitrostátního práva trestního.
- (12) Obecně platí, že příkaz ke konfiskaci může být vydán pouze na základě odsuzujícího rozsudku. V některých případech, i když takový rozsudek nelze vynést, by přesto mělo být možné konfiskovat majetek s cílem zamezit trestné činnosti a zajistit, aby zisk z trestné činnosti nemohl být reinvestován do legálního hospodářství. Pokud nedostatek důkazů neumožňuje trestní stíhání, některé členské státy umožňují konfiskaci, jestliže soud nabude přesvědčení o pravděpodobném nelegálním původu majetku, a také v případech, kdy podezřelý nebo obviněný uprchne, aby se vyhnul trestnímu stíhání, nemůže být z jiných důvodů postaven před soud nebo zemřel před koncem trestního řízení. To je známo jako konfiskace bez odsuzujícího rozsudku. Je třeba přijmout taková ustanovení, jež ve všech členských státech umožní konfiskaci nezaloženou na odsuzujícím rozsudku alespoň za posledně uvedených, omezených okolností. To je v souladu s čl. 54 odst. 1 písm. c) Úmluvy Organizace spojených národů proti korupci, podle něhož každý stát, který je smluvní stranou úmluvy, zvaží

přijetí nezbytných opatření umožňujících konfiskaci nezákonně nabytého majetku bez odsouzení v trestním řízení i v případech, kdy pachatele nelze trestně stíhat z důvodu jeho smrti, útěku nebo nepřítomnosti.

- (13) Převedení majetku podezřelého či obviněného informované třetí straně s cílem vyhnout se konfiskaci je běžnou a stále častější praxí. Stávající právní rámec Unie neobsahuje závazná pravidla pro konfiskaci majetku převedeného třetím stranám. Proto stále naléhavěji vyvstává potřeba umožnit konfiskaci takového majetku převedeného třetím stranám prováděnou za předpokladu, že obviněný nemá majetek, jenž může být konfiskován. Je vhodné umožnit konfiskaci majetku třetích stran za určitých podmínek, a to po provedení posouzení, z něž na základě konkrétních skutečností vyplyne, že konfiskace majetku odsouzeného, podezřelého či obviněného je nepravděpodobná nebo že je třeba navrátit právoplatnému majiteli předměty jedinečné hodnoty. Za účelem ochrany zájmů třetích stran jednajících v dobré víře by taková konfiskace měla být možná jen tehdy, pokud třetí strana věděla či vědět mohla, že příslušný majetek pochází z trestné činnosti či byl převeden s cílem vyhnout se konfiskaci a byl darován či převeden výměnou za částku nižší než jeho tržní hodnota.
- (14) Měla by být stanovena předběžná opatření zajišťující, že majetek bude k dispozici za účelem pozdější konfiskace. Tato opatření ke zmrazení majetku by měl nařizovat soud. Aby se zabránilo rozptýlení majetku před vydáním soudního příkazu k zajištění, příslušným orgánům v členských státech by měla být udělena pravomoc neprodleně zakázat převod, přeměnu, přemístění či nakládání s takovým majetkem, u nějž existuje nebezpečí, že bude ukryt nebo převeden mimo jejich soudní pravomoc, na žádost o vydání příkazu ke zmrazení za účelem případné pozdější konfiskace a v závislosti na rozhodnutí soudu.
- (15) Podezřelí či obvinění často ukrývají majetek po celou dobu trestního řízení. Příkazy ke konfiskaci tedy nemohou být vykonány a dotyčné osoby, na něž byl konfiskační příkaz vydán, mohou po vykonání trestu svůj majetek využívat. Je proto nutno umožnit určení přesného rozsahu majetku, jenž má být konfiskován, i po vynesení pravomocného odsuzujícího rozsudku za trestný čin, tak aby příkazy ke konfiskaci mohly být vykonány v plném rozsahu i v případě, že původně nebyl odhalen žádný nebo nedostatečný majetek a že příkaz ke konfiskaci dosud nebyl vykonán. Jelikož příkazy k zajištění omezují právo na vlastnictví, měla by tato předběžná opatření platit jen po dobu nezbytně nutnou pro zachování dostupnosti majetku za účelem jeho pozdější konfiskace. To může vyžadovat pravidelný přezkum soudem, aby stále plnily svůj účel zabránit rozptylování majetku.
- (16) Majetek zmrazený za účelem pozdější konfiskace by měl být vhodně spravován, aby neztratil ekonomickou hodnotu. Členské státy by měly přijmout nezbytná opatření, včetně prodeje nebo převodu takového majetku, k minimalizaci takových ztrát. Členské státy by též měly přijmout vhodná opatření, například zřídit ústřední vnitrostátní úřady pro správu majetku či obdobné mechanismy (např. pokud jsou tyto funkce decentralizovány), s cílem řádně spravovat majetek zmrazený před konfiskací a zachovat jeho hodnotu do rozhodnutí soudu.
- (17) Spolehlivých údajů o zmrazování a konfiskaci výnosů z trestné činnosti je velmi málo. Pro vyhodnocení této směrnice je nezbytné shromáždit srovnatelný minimální soubor příslušných statistických údajů o sledování majetku, činnosti soudů a nakládání s majetkem.

- (18) Tato směrnice respektuje základní práva a je v souladu se zásadami uznanými Listinou základních práv Evropské unie, zejména s právem na vlastnictví, právem na respektování soukromého a rodinného života, právem na ochranu osobních údajů, právem na účinnou právní ochranu a spravedlivý proces, s presumpcí nevinny a právem na obhajobu, právem nebýt dvakrát trestně stíhán nebo trestán za stejný trestný čin a se zásadou zákonnosti a přiměřenosti trestů. Tato směrnice musí být provedena v souladu s těmito právy a zásadami.
- (19) Opatření stanovená touto směrnicí výrazně zasahují do práv osob, a to nejen podezřelých či obviněných, ale i třetích stran, jež nejsou trestně stíhány. Je proto nezbytné stanovit zvláštní záruky a soudní opravné prostředky zaručující zachování základních práv dotčených osob při provádění této směrnice.
- (20) Jelikož cíle této směrnice, totiž usnadnění konfiskace majetku v trestních věcech, nemůže být uspokojivě dosaženo na úrovni členských států, a proto jej může být lépe dosaženo na úrovni Unie, může Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy o Evropské unii. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje tato směrnice rámec toho, co je pro dosažení tohoto cíle nezbytné.
- (21) V souladu s články 1 a 2 Protokolu o postavení Spojeného království a Irsko s ohledem na prostor svobody, bezpečnosti a práva, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a ke Smlouvě o fungování Evropské unie, [Spojené království a Irsko oznámily své přání podílet se na přijímání a používání tohoto nařízení] / [a aniž by byl dotčen článek 4 uvedeného protokolu se Spojené království a Irsko neúčastní přijímání tohoto nařízení a toto nařízení pro ně není závazné ani použitelné].
- (22) V souladu s články 1 a 2 Protokolu o postavení Dánska připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a ke Smlouvě o fungování Evropské unie, se Dánsko neúčastní přijímání této směrnice, a proto pro něj není závazná ani použitelná,

PŘIJALY TUTO SMĚRNICI:

HLAVA I

CÍL A OBLAST PŮSOBNOSTI

Článek 1

Předmět

Tato směrnice stanoví minimální pravidla pro zmrazení majetku za účelem případné pozdější konfiskace a pro konfiskaci majetku v trestních věcech.

Článek 2

Definice

Pro účely této směrnice se rozumí:

- (1) „výnosy“ všechny ekonomické výhody pocházející z trestného činu; může se jednat o majetek v jakékoli podobě, který zahrnuje všechny následné reinvestice nebo přeměněné přímé výnosy náležející podezřelému či obviněnému a všechen hodnotný užitek;
- (2) „majetkem“ jakýkoli majetek, hmotné nebo nehmotné povahy, movitý nebo nemovitý, jakož i právní listiny nebo nástroje dokládající právní nárok na takový majetek nebo podíl na něm;
- (3) „nástroji“ jakýkoli majetek zcela nebo částečně použitý nebo určený k použití libovolným způsobem pro spáchání jednoho nebo více trestných činů;
- (4) „konfiskací“ sankce nebo opatření nařízené soudem v návaznosti na řízení, které se týká trestného činu, jež vede k trvalému odnětí majetku;
- (5) „zmrazením“ dočasný zákaz převodu, zničení či přeměny majetku, nakládání s ním či jeho přemístění nebo jeho dočasné převzetí do úschovy či převzetí kontroly nad ním;
- (6) „trestným činem“ trestný čin uvedený v těchto právních předpisech:
 - (a) úmluva vypracovaná na základě článku K.3 odst. 2 písm. c) Smlouvy o Evropské unii o boji proti korupci úředníků Evropských společenství nebo členských států Evropské unie⁴⁸;
 - (b) rámcové rozhodnutí Rady 2000/383/SVV ze dne 29. května 2000 o zvýšené ochraně trestními a jinými sankcemi proti padělání ve spojitosti se zaváděním eura⁴⁹;
 - (c) rámcové rozhodnutí Rady 2001/413/SVV ze dne 28. května 2001 o potírání podvodů a padělání bezhotovostních platebních prostředků⁵⁰;
 - (d) rámcové rozhodnutí Rady 2002/475/SVV ze dne 13. června 2002 o boji proti terorismu⁵¹ ve znění rámcového rozhodnutí Rady 2008/919/SVV ze dne 9. prosince 2008⁵²;
 - (e) rámcové rozhodnutí Rady 2001/500/SVV ze dne 26. června 2001 o praní peněz, identifikaci, vysledování, zmrazení, zajištění a konfiskaci nástrojů trestné činnosti a výnosů z ní⁵³;
 - (f) rámcové rozhodnutí Rady 2003/568/SVV o boji proti korupci v soukromém sektoru⁵⁴;

⁴⁸ Úř. věst. C 195, 25.6.1997, s. 2.

⁴⁹ Úř. věst. L 140, 14.6.2000, s. 1.

⁵⁰ Úř. věst. L 149, 2.6.2001, s. 1.

⁵¹ Úř. věst. L 164, 22.6.2002, s. 3.

⁵² Úř. věst. L 330, 9.12.2008, s. 21.

⁵³ Úř. věst. L 182, 5.7.2001, s. 1.

⁵⁴ Úř. věst. L 192, 31.7.2003, s. 54.

- (g) rámcové rozhodnutí Rady 2004/757/SVV ze dne 25. října 2004, kterým se stanoví minimální ustanovení týkající se znaků skutkové podstaty trestných činů a sankcí v oblasti nedovoleného obchodu s drogami⁵⁵;
- (h) rámcové rozhodnutí Rady 2005/222/SVV ze dne 24. února 2005 o útocích proti informačním systémům⁵⁶;
- (i) rámcové rozhodnutí Rady 2008/841/SVV ze dne 24. října 2008 o boji proti organizované trestné činnosti⁵⁷;
- (j) směrnice 2011/36/EU ze dne 5. dubna 2011 o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2002/629/SVV⁵⁸;
- (k) směrnice 2011/92/EU ze dne 13. prosince 2011 o boji proti pohlavnímu zneužívání a pohlavnímu vykořisťování dětí a proti dětské pornografii, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2004/68/SVV⁵⁹.

HLAVA II

ZMRAZENÍ A KONFISKACE

Článek 3

Konfiskace založená na odsuzujícím rozsudku

1. Každý členský stát přijme nezbytná opatření, která mu umožní úplnou nebo částečnou konfiskaci nástrojů a výnosů v návaznosti na pravomocný odsuzující rozsudek za trestný čin.
2. Každý členský stát přijme nezbytná opatření, která mu umožní konfiskaci majetku v hodnotě výnosů z trestné činnosti po vydání pravomocného rozsudku za trestný čin.

Článek 4

Rozšířené konfiskační pravomoci

3. Každý členský stát přijme nezbytná opatření, která mu umožní úplnou nebo částečnou konfiskaci majetku ve vlastnictví osoby odsouzené za trestný čin, pokud soud na základě konkrétních skutečností shledá, že je podstatně pravděpodobnější, že odsouzený získal předmětný majetek z podobné trestné činnosti než z jiných činností.

⁵⁵ Úř. věst. L 335, 11.11.2004, s. 8.

⁵⁶ Úř. věst. L 69, 16.3.2005, s. 67.

⁵⁷ Úř. věst. L 300, 11.11.2008, s. 42.

⁵⁸ Úř. věst. L 101, 15.4.2011, s. 1.

⁵⁹ Úř. věst. L 335, 17.12.2001, s. 1.

4. Konfiskace je vyloučena, pokud podobná trestná činnost uvedená v odstavci 1
- (l) nemohla být předmětem trestního řízení na základě ustanovení vnitrostátního práva trestního nebo
 - (m) již byla předmětem trestního řízení, v němž byla příslušná osoba pravomocně zproštěna obžaloby, nebo v ostatních případech, kdy platí zásada *ne bis in idem*.

Článek 5

Konfiskace nezaložená na odsuzujícím rozsudku

Každý členský stát přijme nezbytná opatření, která mu umožní konfiskaci výnosů a nástrojů bez odsuzujícího rozsudku v návaznosti na řízení, jež by mohlo v případě postavení podezřelého či obžalovaného před soud k vynesení takového odsuzujícího rozsudku vést, pokud:

- (a) trestní stíhání podezřelého či obviněného nemůže pokračovat z důvodu jeho smrti či dlouhodobé nemoci nebo
- (b) podezřelý či obviněný nemůže být v rozumné době účinně stíhán z důvodu nemoci či útěku před trestním stíháním nebo výkonem trestu, čímž vzniká vážné riziko promlčení trestního stíhání.

Článek 6

Konfiskace majetku třetích stran

1. Každý členský stát přijme nezbytná opatření, která mu umožní konfiskaci:
- (a) výnosů převedených třetím stranám odsouzeným či jeho jménem nebo podezřelým či obviněným za okolností uvedených v odstavci 5 nebo
 - (b) jiného majetku odsouzeného, který byl převeden třetím stranám s úmyslem vyhnout se konfiskaci majetku, jehož hodnota odpovídá hodnotě výnosů.
2. Konfiskaci výnosů či majetku uvedenou v odstavci 1 lze provést, pokud má být majetek navrácen nebo pokud
- (a) z posouzení konkrétních skutečností týkajících se odsouzeného, podezřelého či obviněného vyplývá, že konfiskace majetku odsouzeného nebo podezřelého či obviněného za okolností uvedených v článku 5 není pravděpodobná a
 - (b) výnosy nebo majetek byly převedeny bezúplatně či za částku nižší než jejich tržní hodnota, jestliže třetí strana:
 - i) v případě výnosů věděla o jejich nezákonném původu, nebo pokud o nich nevěděla, rozumná osoba na jejím místě by vzhledem k zvláštním skutečnostem či okolnostem takové podezření pojala;

ii) v případě jiného majetku věděla, že byl převeden s úmyslem vyhnout se konfiskaci majetku, jehož hodnota odpovídá výnosům, nebo pokud to nevěděla, rozumná osoba na jejím místě by vzhledem k zvláštním skutečnostem či okolnostem takové podezření pojala.

Článek 7

Zmrazení

1. Každý členský stát přijme nezbytná opatření, která mu umožní zmrazení majetku, u nějž existuje nebezpečí, že bude rozptýlen, ukryt či převeden mimo jeho soudní pravomoc, za účelem jeho případné pozdější konfiskace. Tato opatření nařizuje soud.
2. Každý členský stát přijme nezbytná opatření, která umožní jeho příslušným orgánům okamžité zmrazení majetku, existuje-li vážné riziko, že tento majetek bude rozptýlen, ukryt či převeden před vydáním soudního rozhodnutí. Tato opatření co nejdříve potvrdí soud.

Článek 8

Záruky

1. Každý členský stát přijme nezbytná opatření, kterými zajistí právo osob dotčených opatřeními podle této směrnice na účinnou právní ochranu a právo podezřelých na spravedlivý proces, aby byla zachována jejich práva.
2. Každý členský stát přijme nezbytná opatření, kterými zajistí, aby každé rozhodnutí o zmrazení majetku bylo řádně zdůvodněno, bylo sděleno dotčené osobě co nejdříve po vykonání a platilo jen po dobu nezbytně nutnou k uchování majetku s ohledem na budoucí konfiskaci. Každý členský stát poskytne osobám, o jejichž majetek se jedná, možnost účinně se odvolat k soudu proti rozhodnutí o zmrazení majetku až do přijetí rozhodnutí o konfiskaci. Zmrazený majetek, jenž není následně zkonfiskován, je neprodleně navrácen právoplatnému majiteli.
3. Každý členský stát přijme nezbytná opatření, kterými zajistí, aby každé rozhodnutí o konfiskaci bylo řádně odůvodněno a aby bylo sděleno dotčené osobě. Každý členský stát poskytne dotčeným osobám možnost účinně se proti takovému rozhodnutí odvolat k soudu.
4. V řízení podle článku 4 má podezřelý či obviněný účinnou možnost napadnout míru pravděpodobnosti, na jejímž základě je dotčený majetek považován za výnos z trestné činnosti.
5. V případech uvedených v článku 5 je osoba, jejíž majetek je dotčen rozhodnutím o konfiskaci, zastupována v celém řízení právním zástupcem, aby byla zachována její práva na obhajobu, pokud se týká stanovení trestného činu a určení výnosů a nástrojů.
6. Je-li osoba, jejíž majetek je dotčen, třetí stranou, jsou tato osoba nebo její právní zástupce informováni o řízení, které může vést k vydání rozhodnutí o konfiskaci

dotčeného majetku, a mohou se účastnit tohoto řízení v míře nezbytné pro účinnou ochranu práv této osoby. Tato osoba má alespoň právo být vyslechnut, právo klást otázky a právo předkládat důkazy, dokud nebude přijato pravomocné rozhodnutí.

Článek 9

Určení rozsahu konfiskace a účinný výkon

Každý členský stát přijme opatření nezbytná pro určení přesného rozsahu majetku, jenž má být konfiskován, buď po přijetí pravomocného odsuzujícího rozsudku za trestný čin nebo v návaznosti na řízení podle článku 5, které vedlo k vydání rozhodnutí o konfiskaci, a pro provedení dalších kroků v míře nezbytné pro účinný výkon tohoto rozhodnutí o konfiskaci.

Článek 10

Správa zmrazeného majetku

1. Každý členský stát přijme nezbytná opatření, například zřídí vnitrostátní ústřední úřady či obdobný mechanismus, aby zajistil řádnou správu majetku zmrazeného za účelem případné pozdější konfiskace.
2. Každý členský stát zajistí, aby opatření uvedená v odstavci 1 optimalizovala ekonomickou hodnotu takového majetku a aby umožňovala prodej či převedení majetku, který může ztratit hodnotu.

HLAVA III

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Článek 11

Statistika

Členské státy pravidelně shromažďují souhrnné statistiky od příslušných orgánů a vedou je s cílem posuzovat účinnost svých konfiskačních režimů. Shromážděné statistiky se každoročně předkládají Komisi a obsahují u každého trestného činu tyto údaje:

- (a) počet vykonaných příkazů k zajištění;
- (b) počet vykonaných příkazů ke konfiskaci;
- (c) hodnota zmrazeného majetku;
- (d) hodnota vyhledaného majetku;
- (e) počet žádostí o výkon příkazů k zajištění v jiném členském státě;

- (f) počet žádostí o výkon příkazů ke konfiskaci v jiném členském státě;
- (g) hodnota majetku vyhledaného na základě výkonu příkazu v jiném členském státě;
- (h) hodnota majetku určeného k opětovnému použití pro účely prosazování práva; prevence nebo pro sociální účely;
- (i) počet případů, kdy byla konfiskace nařízena, v korelaci s počtem odsuzujících rozsudků za trestné činy, na něž se vztahuje tato směrnice;
- (j) počet žádostí o vydání příkazů ke zmrazení a příkazů ke konfiskaci, které byly zamítnuty soudy;
- (k) počet úspěšných odvolání proti vydání příkazů k zajištění a příkazů ke konfiskaci.

Článek 12

Provedení

1. Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí do ... [*dvou let ode dne jejího přijetí*]. Neprodleně sdělí Komisi jejich znění.

Tyto předpisy přijaté členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy.

2. Členské státy sdělí Komisi znění hlavních ustanovení vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

Článek 13

Zprávy

Do [tří let od uplynutí lhůty pro provedení směrnice ve vnitrostátním právu] Komise předloží Evropskému parlamentu a Radě zprávu, v níž posoudí dopad stávajícího vnitrostátního práva na konfiskaci a vyhledávání majetku, v případě potřeby doplněnou vhodnými návrhy.

Článek 14

Nahrazení společné akce 98/699/SVV a rámcových rozhodnutí 2001/500/SVV a 2005/212/SVV

1. Společná akce 98/699/SVV, čl. 1 písm. a), články 3 a 4 rámcového rozhodnutí 2001/500/SVV a články 1 a 3 rámcového rozhodnutí 2005/212/SVV se tímto nahrazují ve vztahu k členským státům, které se účastní přijímání této směrnice, aniž jsou dotčeny povinnosti členských států týkající se lhůty pro provedení těchto rámcových rozhodnutí ve vnitrostátním právu.

2. Ve vztahu k členským státům, které se účastní přijímání této směrnice, se odkazy na společnou akci a na ustanovení rámcových rozhodnutí uvedené v odstavci 1 považují za odkazy na tuto směrnici.

Článek 15

Vstup v platnost

Tato směrnice vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Článek 16

Určení

Tato směrnice je určena členským státům v souladu se Smlouvami.

V Bruselu dne

Za Evropský parlament

Za Radu

předseda / předsedkyně

předseda / předsedkyně